

Temakort: Mobiltelefon

Mobiltelefon din inneholder opptil 70 forskjellige grunnstoffer, og noen av disse er sjeldne jordartmetaller. Grunnstoffene hentes fra minst 40 forskjellige mineraler som er utvunnet i gruver rundt omkring i verden. Gruvevirksomhet og produksjonen av nye mobiler kan skade mennesker, dyr, natur og klima. Hvert år kastes det mange millioner tonn elektronikk i verden. Hva kan du gjøre?

Ha en samtale om de forskjellige alternativene og bli enig om ett av dem:

- Kjøre den mest bærekraftige mobilen tilgjengelig, med tanke på produksjon, levetid og reparasjonsmuligheter (for eksempel Fairphone).
- Bruke mobiltelefonen så lenge som mulig. Reparere mobilen når den går i stykker, for eksempel i en reparasjonsbutikk eller på en fiksefest.
- Lage en innsamlingsboks for elektronikk på skolen. Fortelle elever og lærere på skolen om hvorfor man bør levere inn mobiler til gjenvinning.

Fakta som utfordrer alternativ a:

- Noen ungdom opplever et sosialt press eller en forventning om å ha den nyest og kuleste mobilen.
- Selv om mange av grunnstoffene i Fairphone er gjenbrukte, trengs det fortsatt gruvevirksomhet for å få tak i de som er vanskelige å gjenvinne. Grunnstoffet litium brukes i mobilbatterier, og det gjenvinnes som regel ikke, fordi gjenvinningen ikke er økonomisk eller energieffektivt. Det er dyrt å gjenvinne og man får lite litium igjen i gjenvinningsprosessen.
- Ting med bærekraftmerker, som Fairphone, er bedre enn å kjøpe nye ting uten. Likevel er det mest bærekraftige å bruke mobilen lenge eller kjøpe en brukt.

Fakta som utfordrer alternativ b:

- Det kan være dyrt å reparere, slik at det kan bli billigere å kjøpe en ny mobil.
- Det selges over en million nye mobiler i Norge hvert år og unge mennesker bruker i gjennomsnitt mobilen litt over 2 år før de kjøper ny. Mange får ny mobil av jobben hvert andre eller tredje år.
- De fleste mobiler er ikke laget for å vare lenger enn en garantitid, på et sted mellom 2 og 5 år. For eksempel kan en «gammel» mobil bli vanskelig å bruke, fordi nye apper ikke fungerer, mobilen går treigt og mobilen kan bli hacket når den ikke får oppdateringer.

Fakta som utfordrer alternativ c:

- Over halvparten av nordmenn har mobiler de ikke lenger bruker liggende hjemme, ifølge SSB.
- Flere av materialene i mobiltelefonen kan gjenvinnes, men de sjeldne jordartmetallene er derimot vanskelige å gjenvinne.
- Noe el-avfall kastes feil, som kan skade naturen og helsen til dyr og mennesker.

Temakort: Mobiltelefon

Mobiltelefon din inneholder opptil 70 forskjellige grunnstoffer, og noen av disse er sjeldne jordartmetaller. Grunnstoffene hentes fra minst 40 forskjellige mineraler som er utvunnet i gruver rundt omkring i verden. Gruvevirksomhet og produksjonen av nye mobiler kan skade mennesker, dyr, natur og klima. Hvert år kastes det mange millioner tonn elektronikk i verden. Hva kan du gjøre?

Ha en samtale om de forskjellige alternativene og bli enig om ett av dem:

- Kjøre den mest bærekraftige mobilen tilgjengelig, med tanke på produksjon, levetid og reparasjonsmuligheter (for eksempel Fairphone).
- Bruke mobiltelefonen så lenge som mulig. Reparere mobilen når den går i stykker, for eksempel i en reparasjonsbutikk eller på en fiksefest.
- Lage en innsamlingsboks for elektronikk på skolen. Fortelle elever og lærere på skolen om hvorfor man bør levere inn mobiler til gjenvinning.

Fakta som utfordrer alternativ a:

- Noen ungdom opplever et sosialt press eller en forventning om å ha den nyest og kuleste mobilen.
- Selv om mange av grunnstoffene i Fairphone er gjenbrukte, trengs det fortsatt gruvevirksomhet for å få tak i de som er vanskelige å gjenvinne. Grunnstoffet litium brukes i mobilbatterier, og det gjenvinnes som regel ikke, fordi gjenvinningen ikke er økonomisk eller energieffektivt. Det er dyrt å gjenvinne og man får lite litium igjen i gjenvinningsprosessen.
- Ting med bærekraftmerker, som Fairphone, er bedre enn å kjøpe nye ting uten. Likevel er det mest bærekraftige å bruke mobilen lenge eller kjøpe en brukt.

Fakta som utfordrer alternativ b:

- Det kan være dyrt å reparere, slik at det kan bli billigere å kjøpe en ny mobil.
- Det selges over en million nye mobiler i Norge hvert år og unge mennesker bruker i gjennomsnitt mobilen litt over 2 år før de kjøper ny. Mange får ny mobil av jobben hvert andre eller tredje år.
- De fleste mobiler er ikke laget for å vare lenger enn en garantitid, på et sted mellom 2 og 5 år. For eksempel kan en «gammel» mobil bli vanskelig å bruke, fordi nye apper ikke fungerer, mobilen går treigt og mobilen kan bli hacket når den ikke får oppdateringer.

Fakta som utfordrer alternativ c:

- Over halvparten av nordmenn har mobiler de ikke lenger bruker liggende hjemme, ifølge SSB.
- Flere av materialene i mobiltelefonen kan gjenvinnes, men de sjeldne jordartmetallene er derimot vanskelige å gjenvinne.
- Det kan være mulig å utvinne mineraler fra havbunnen, men gruvevirksomhet har konsekvenser for natur og miljø.
- Noe el-avfall kommer på avveie, som kan ha konsekvenser for miljø, naturen og helsen for dyr og mennesker.